

Kolégiá a vysokoškolské internáty

Oddelenie saleziánskej pastorácie mládeže

Grafický dizajn: Artia Comunicación

Ilustrácie: Javier Carabaño

Preklad: Peter Kvašňovský

Copyright Oddelenie saleziánskej pastorácie mládeže, SDB

Saleziáni dona Bosca – ústredie

Via Marsala, 42

00185 Rím

Oddelenie saleziánskej pastorácie mládeže

SKRATKY A ZNAČKY

S/P Stanovy a pravidlá Spoločnosti sv. Františka Saleského (1984).

VPK Výchovno – pastoračná komunita.

SVPP Saleziánsky výchovno – pastoračný projekt.

IUS Saleziánske inštitúcie vysokoškolského vzdelávania

PREDHovor

Kolégia a vysokoškolské internáty podporované saleziánmi majú obrovský potenciál a formačnú kapacitu. Sú špeciálne prispôbené na podporu štúdia, rozvoj spoločného života a integrálnu formáciu človeka. Zatiaľ čo ubytovanie je všeobecné a spoločné aj pre iné ubytovacie zariadenia, práve *výchovno-formačný rozmer je jedinečný pre saleziánske prostredie*.

Mladí vysokoškoláci hľadajú prostredie, v ktorom by sa cítili ako doma. V tejto situácii sa mnohí snažia tento pocit nájsť v priateľskom prostredí, ktoré ponúkajú saleziáni. Univerzity a vysokoškolské internáty tak študentom ponúkajú *vhodné príležitosti na osobnostný rast*, ktorý prebieha v kontakte so študentmi na rovnakej či vyššej úrovni, ako aj v kontakte so saleziánskou komunitou.

Saleziánska výchovno-pastoračná ponuka pre kolégia a vysokoškolské internáty by mala vytvárať *Saleziánsky výchovno-pastoračný projekt* ako cestu, ktorá mladým ponúka priestory, prostredie, príležitosti a vychovávateľov, čo im zabezpečia možnosť integrálneho rozvoja a stanú sa pre nich oporou pri začleňovaní sa do spoločnosti.

Cieľom tohto dokumentu je zamyslieť sa nad základnými prvkami kolégií a vysokoškolských internátov podporovaných saleziánmi, ponúknuť *obnovený prístup k týmto realitám a zároveň povzbudiť provincie, aby vo svojich provinciálnych projektoch zvažovali vytváranie a rozvoj týchto štruktúr ako aktuálnu odpoveď na potreby a výzvy vychádzajúce zo sveta univerzitnej mládeže*.

V priebehu tohto textu sme sa pokúsili odpovedať na niektoré otázky spojené s touto skúsenosťou:

- Ako sprostredkovať dospelým mladým výchovno-pastoračnú ponuku s nadšením, záujmom, trpezlivosťou a s čo najväčšou účinnosťou – v živote a spoločnosti, ktoré sú dnes úplne odlišné od tých pred jedného alebo dvoch desaťročí?
- Čo očakávajú mladí od univerzity a vysokoškolského internátu, pokiaľ ide o rozvoj praktických a komunikačných schopností?
- Aký model ubytovania s výchovným zámerom si dnes možno predstaviť?
- Aké skúsenosti a aktivity (napríklad šport, divadlo, umenie, dobrovoľníctvo, komunitný život a pod.), podľa projektu a výchovných zámerov, môžu ponúknuť príležitosti na rast v tomto smere?
- Aké sú nevyhnutné nástroje (výchovné postavy, osobné rozhovory, pravidlá a zdieľaná zodpovednosť, preberanie úloh atď.)?
- Aká je súčasná realita týchto saleziánskych inštitúcií?

Nasledujúce úvahy pomôžu – v rámci možností – na tieto otázky odpovedať.

Don Miguel Angel García Morcuende, SDB
Generálny radca pre pastoračiu mládeže
RÍM, 28. MAREC 2025

ORIGINALITA SALEZIÁNSKÝCH DOMOV, KTORÉ POSKYTUJÚ UBYTOVANIE VYSOKOŠKOLSKÝM ŠTUDENTOM

I. KAPITOLA

1.1. DVOJITÉ POSLANIE TEJTO SLUŽBY: MLADÉMU Z ORATÓRIA A SPOLOČNOSTI

- A. Don Bosco pochopil, že výchova sa v prvom rade týka najhlbších a najosobnejších aspektov rastu mladých, ako to sám nazýval, „morálne a náboženské vzdelávanie“. Zároveň si však uvedomoval aj jej sociálno-asistenčný rozmer, teda potrebu zabezpečiť základné životné potreby: jedlo, oblečenie, bezpečie, bývanie, školu a prácu.

V roku 1847 začal Don Bosco prijímať do skromných priestorov Pinardiho domu „mladých ďaleko od domova“. Boli to chlapci, ktorých by sme dnes nazvali „neplnoletí bez dozoru“. Vtedy ich nazývali „siroty“, no Don Bosco ich volal „me fieuj“, teda „moje deti“. Začal s jedným asi pätnásťročným mladíkom z Valsesie, ku ktorému sa rýchlo pridali ďalší chudobní chlapci – siroty a bez vzdelania. O rok neskôr už mal útulok pätnásť obyvateľov.

Po počiatočnom období hľadania foriem sa Oratórium v Turíne na Valdoccu začalo postupne, no zásadne meniť: útulok sa premenil na školu-internát pre učňov, obuvníkov, krajčírov, stolárov, kníhviazačov, mechanikov a tlačiarov (1852-1862), ako aj pre študentov (1855-1859). Toto ubytovanie, určené pre tých, ktorí chodili do práce alebo do školy v meste, sa nazývala „Dom pripojený k Oratóriu“ a bola to dvojposchodová budova. V roku 1864 tam bývalo 257 mladých a v roku 1867 už 412.

Don Bosco postupne ponúkol **širšie pedagogické riešenia** – integrálne formujúce prostredie, ktoré sa snažilo prijať čo najviac mladých a reagovať na všetky ich potreby. Oratórium s veľkým „O“ označovalo komplexný výchovný priestor pre vonkajších chlapcov, ale aj internát pre študentov, učňov (často z veľmi skromných pomerov) a klerikov – v Turíne na Valdoccu aj v ďalších mestách.

V 60. a 70. rokoch 19. storočia Don Bosco zakladal útulky-kolégiá pre študentov, colégia a odborné školy aj v iných mestách: Janov-Sampierdarena, Nice, Marseille, Florencia, La Spezia, Rím-Sacro Cuore, Buenos Aires, Barcelona-Sarria, Lille.

- B. Saleziánska kongregácia **prešla dlhým procesom rozlišovania a upevňovania** svojej evanjelizačnej a výchovnej prítomnosti v oblasti vysokoškolského vzdelávania. Tento proces je vyjadrený a potvrdený v 15. článku Pravidiel saleziánov dona Bosca, a ďalej rozpracovaný a vysvetlený v dokumente Saleziánska pastorácia mládeže – základná koncepcia (2014).

Na základe skúseností s vysokoškolským vzdelávaním v niektorých saleziánskych provinciách bola v roku 1997 vytvorená sieť IUS (Istituzioni Salesiane di Educazione Superiore – Saleziánske inštitúcie vysokoškolského vzdelávania) a v roku 1998 sa

po prvýkrát začala systematická reflexia o prítomnosti saleziánov medzi vysokoškolskými študentmi.

Aj keď sa reflexia a aplikácia v rôznych častiach sveta, kde sú saleziáni prítomní, zameriavala prednostne – no nie výlučne – na IUS, vyššie uvedené dokumenty výslovne uvádzajú *kolégiá a vysokoškolské internáty ako významnú formu saleziánskej prítomnosti vo svete vysokoškolského vzdelávania*. Zároveň poukazujú na prínos, ktorý saleziáni prinášajú do univerzitného prostredia (inštitúty, univerzitné centrá, fakulty, technické školy a univerzity), aj keď nie sú pod priamou správou kongregácie.

Týmto spôsobom sa Saleziánska kongregácia, po vzore Dona Bosca, neprestáva snažiť čítať znamenia čias a prispôbovať sa potrebám doby. Práve preto ponúka tieto *nevyhnutné základné pastoračné „štruktúry“*, osobitné výchovné prostredia mimo akademického rámca, ako sú napríklad kolégiá a vysokoškolské internáty. Aj v časoch hlbokých premien si kongregácia vedome volí udržať otvorenú (ba priam nanovo oživenú) možnosť spoločného života študentov – skúsenosť, ktorá je oveľa bohatšia a komplexnejšia než len jednoduché ubytovanie, a ktorá stojí na *pedagogických presvedčeniach preventívneho systému*.

- C. Radi by sme zdôraznili, že saleziáni ponúkajú rôzne typy domov, bytov alebo ubytovacích zariadení **pre mladých dospelých, ktorých životné cesty ich privádzajú do situácií zraniteľnosti a rizika**. Tieto saleziánske iniciatívy sa odlišujú podľa miery autonómie, ktorá sa od mladých očakáva, podľa úrovne potrebnej sociálno-výchovnej intervencie a podľa stupňa podpory zo strany výchovného personálu:
- ▮ Ubytovacie zariadenia pre mladých v situácii sociálneho vylúčenia, ktorí sa živia vlastnou prácou, a to s krátkodobým, strednodobým alebo dlhodobým pobytom. Tieto miesta zabezpečujú základné životné potreby a zároveň ponúkajú priestor na zmenu a začlenenie do spoločnosti.
 - ▮ Centrá pre prijatie mladých rodín v situácii sociálneho vylúčenia, určené pre rodiny s nezaopatrenými deťmi, či už ide o páry, neúplné rodiny alebo iné rodinné situácie.
 - ▮ Prechodné byty pre mladých na ceste k dospelosti, najmä pre tých, ktorí vychádzajú z programov na ochranu detí a dosahujú plnoletosť.
 - ▮ Centrá prijatia a byty pre mladých utečencov a ďalšie podobné formy podpory.

1.2. OBNOVENÉ CHÁPANIE PASTORAČNEJ STAROSTLIVOSTI O VYSOKOŠKOLSKÝCH ŠTUDENTOV

- A. Cirkev sa vždy usilovala podporovať a prehĺbovať vedomie, že pastorácia vysokoškolských študentov nie je len pastoráciou ľudí, ale aj **pastoráciou kultúry**: „takto, podporujúc ľudskú kultúru, naplňa svoje evanjelizačné poslanie“ (*Sapientia Christiana*, II, s. 4). To znamená, že táto pastorácia je formou evanjelizácie,

špecifickým spôsobom služby viere, špecializovanou pastoráciou (porov. *Prítomnosť Cirkvi na univerzite a v univerzitnej kultúre*, I). Už v roku 1975 nám v tomto kontexte *Evangelii Nuntiandi* pripomenula, že Cirkev evanjelizuje vtedy, ak sa snaží obrátiť osobné i kolektívne ľudské svedomie jedine silou a božskou mocou posolstva, ktoré hlása, a ak sa usiluje premeniť aj všetku činnosť, ktorú títo ľudia vykonávajú, spolu s ich životom a prostredím, v ktorom žijú (porov. *Evangelii Nuntiandi*, č. 18).

Skúsenosť Kongregácie zároveň poukazuje na bohatstvo výchovných a evanjelizačných ponúk, ktoré sú prítomné v mnohých častiach sveta. Rôzne typy ubytovacích štruktúr pre vysokoškolských študentov sú uznávané v rozličných výchovných projektoch. Nech je forma sprevádzania akákoľvek, je nevyhnutné zohľadniť **požiadavky spoločnosti, sveta práce a kultúrnych kontextov, ktoré sa rýchlo menia**.

- Fenomén zvyšovania počtu a rastu univerzít totiž súvisí s expanziou systému vysokoškolského vzdelávania v rôznych krajinách, ktorý je vnímaný ako *nevyhnutný pre hospodársky a spoločenský rozvoj*, ako aj pre *upevnenie demokracie*. To umožnilo masívny prístup mladých ľudí zo stredných a nižších vrstiev k vysokoškolskému vzdelaniu.
 - Ďalším rozhodujúcim faktorom je rastúca potreba *vysoko špecializovaných odborníkov* vo svete práce. Vysokoškolské štúdium sa tak javí ako prostriedok na zlepšenie pracovných vyhliadok mladej generácie. V takzvanej „spoločnosti vedomostí“ je vzdelanie kľúčovým prvkom pri hľadaní zamestnania a pri výške príjmu. Dnes je vysokoškolské štúdium bežnou súčasťou procesu prechodu do dospelosti a už nie je výsadou len určitého povolania alebo spoločenských elit.
- B.** Tieto cirkevné a sociálno-kultúrne skutočnosti viedli nielen k nárastu počtu a typológii inštitúcií vysokoškolského vzdelávania, ale aj k rozvoju služieb a ubytovacích zariadení, ktoré sú nevyhnutné na zabezpečenie prístupu pre mladých, ktorí žijú ďaleko od študijných centier.

„Najmä často chýbajú priestory prijatia, podpory a komunitného života, ktoré by mladým pomohli necítiť sa osamelo, keď sú vytrhnutí zo svojho domáceho prostredia a ocitnú sa v neznámom meste. Okrem toho sú často slabé väzby s učiteľmi a študenti sú neraz zaskočení problémami zorientovať sa, ktoré nevedia, ako vyriešiť“
(*PRÍTOMNOSŤ CIRKVI NA UNIVERZITE A V UNIVERZITNEJ KULTÚRE*, I, č. 1).

Skúsenosť s kolégiom alebo internátom pre študenta, ktorý začína vysokoškolské štúdium, môže byť niekedy len praktickým riešením logistického problému (zapiše sa do zariadenia, aby mal kde bývať blízko univerzity). Inokedy to môže byť spôsob, ako sa osamostatniť od rodiny, alebo jednoducho príležitosťou na socializáciu, teda získanie nových priateľstiev. V niektorých prípadoch rozhoduje aj výchovný potenciál komunitného života, ktorý inštitúcia ponúka; často sú dôvodom rozhodnutia aj odporúčania tých, ktorí už touto skúsenosťou prešli.

V tomto zmysle rastie potreba ponúknuť týmto mladým nielen ubytovanie, ale predovšetkým **pozitívnu skúsenosť ľudského, kresťanského a profesionálneho rastu**, čo podnietilo saleziánske komunity k vytváraniu rôznych foriem prijatia pre vysokoškolských študentov, najmä zo zahraničia. Popri mimoškolských aktivitách, ktoré prebiehajú v univerzitnom prostredí, ponúka saleziánske prostredie študentom

aj vlastný program formácie a osobného, duchovného, sociálneho a kultúrneho rastu, čím prepájajú štúdium s hodnotou spoločného života a účasti na výchovnom projekte.

V závislosti od systémov vysokoškolského vzdelávania a sociálno-ekonomických podmienok jednotlivých krajín alebo regiónov vznikli kolégiá a internáty buď ako samostatné štruktúry v blízkosti univerzitných centier, alebo ako súčasť univerzitných kampusov, či ako zariadenia integrované do iných inštitúcií:

- *Saleziánske univerzitné kolégiá*, na rozdiel od tradičných kolégií, ktorých hlavným cieľom je poskytnúť ubytovanie a stravu, sú centrá mimo univerzitnej infraštruktúry, ktoré študentom ponúkajú prijímajúce prostredie a výchovný projekt. Mnohé kolégiá sú výsledkom obnovy existujúcich saleziánskych diel a odpovede na nové potreby mladých, najmä v mestách s rozvinutou univerzitnou infraštruktúrou. V týchto prípadoch sa prešlo od pôvodnej ponuky základného ubytovania – rekonštruovaním existujúcich budov – k vytvoreniu primeraného prostredia, ktoré ponúka ľudskú, kresťanskú, akademickú a profesionálnu formáciu.

Univerzitné kolégiá, ako štruktúry oddelené od univerzitného kampusu, sú zvyčajne prepojené so saleziánskym dielom, v ktorom sú prítomné aj iné zložky (oratórium – mládežnícke stredisko, škola, farnosť atď.) a do ktorého sú integrované. Ako také sú pod zodpovednosťou a vedením saleziánskej komunity, ktorá dané dielo spravuje. Ich praktické riadenie je zverené zvyčajne saleziánovi alebo laikovi, ktorého podporujú ďalší mentori a pomocný personál.

- *Saleziánske vysokoškolské internáty* sú zariadenia, ktoré patria priamo pod inštitúcie vysokoškolského vzdelávania a sú určené na ubytovanie študentov. Nachádzajú sa zvyčajne v rámci univerzitného kampusu a okrem bývania a priestorov na život a štúdium umožňujú študentom plne sa zapojiť do života v kampuse a využívať všetky akademické služby (knížnice, študovne a konzultačné priestory), ako aj výchovné ponuky (kultúrne, športové, náboženské a sociálne programy), ktoré inštitúcia poskytuje.

VÝCHOVNO-PASTORAČNÁ KOMUNITA V ŠTRUKTÚRACH, KTORÉ PRIJÍMAJÚ VYSOKOŠKOLÁKOV

II. KAPITOLA

2.1. VÝZNAM VPK V DIELACH PRE VYSOKOŠKOLÁKOV

Dôležitou otázkou nie je forma ani názov, ale výchovný zámer. Ako saleziánske výchovné diela sú kolégiá a vysokoškolské internáty povolané podporovať spoločenstvá, v ktorých sa rozvíja *výchovný projekt* a ponúka sa *skúsenosť výchovného aj pastoračného sprevádzania*.

V tomto druhu prítomnosti je VPK tvorená všetkými zodpovednými osobami – saleziánmi aj laikmi, ktorí sa starajú o správu a vedenie ubytovacieho zariadenia, ako aj samotnými univerzitnými študentmi, ktorí sú v rôznej miere zapojení do animácie života spoločenstva a do dosahovania jeho cieľov.

2.2. SUBJEKTY VPK PRE PRIJÍMANIE UNIVERZITNÝCH ŠTUDENTOV

Ľudia nie sú formovaní len pojmami, ktoré študujú (a chápu), ani zručnosťami, ktoré nadobúdajú, ale predovšetkým osobami, s ktorými žijú, a životnými súvislosťami, ktoré zažívajú. Každý z nás je formovaný kvalitou vzťahov, ktoré pretkávajú náš život, a bohatstvom podnetov, ktoré prijímame každodenne vo svojom okolí. Kolégiá a internáty majú za cieľ umožniť študentom prežiť svoje *každodenné štúdium v prostredí, ktoré je ľudsky bohaté*, charakterizované priateľstvom, spolunažívaním a spoločnými aktivitami.

Z tohto dôvodu sa kolégiá a saleziánske internáty, verné svojej charizme, zaväzujú žiť a budovať spoločenstvo ako ľudskú skúsenosť, ktorá sa rozvíja z rozmanitosti svojich členov a v úcte ku príspevku každého jednotlivca.

V centre všetkého stojí **osoba mladého vysokoškoláka**, v spoločenstve s ostatnými mladými v danom diele. Študent je povolaný byť skutočným protagonistom svojho rastu a formácie, pričom preberá konkrétne úlohy v živote kolégia alebo internátu – každý podľa svojich schopností a možností.

Tu sa nachádza srdce formácie študenta univerzity vo veku od 19 do 25 rokov. Teda prebratie osobnej zodpovednosti a to, ako na kultúrnej a profesionálnej úrovni, tak aj v celkovom existenciálnom horizonte. Jedným slovom: *stať sa dospelými*.

Aktívna účasť študenta nie je osamotená, ale spája sa so spoluúčasťou všetkých osôb, ktoré charakterizujú život danom diele a ktoré svojimi rôznymi úlohami podporujú jeho výchovné poslanie. V tomto zmysle si organizácia jednotlivých úloh zameraných na prijímanie študentov a rozvíjanie ich výchovného poslania, vyžaduje oddanosť a spoluzodpovednosť všetkých členov:

Direktor a saleziánska komunita sú súčasťou animačného jadra VPK. V rámci tohto jadra majú prirodzene špecifickú zodpovednosť chrániť charizmu cez vedenie a animáciu

celého diela alebo univerzitnej inštitúcie, ako aj samotného ubytovacieho zariadenia pre študentov univerzity.

Saleziánska komunita má predovšetkým zaručiť stálu prítomnosť v priestoroch a v každodennom živote kolégia alebo internátu, ponúkať mladým svedectvo a možnosť zažiť ten duch rodiny, ktorý si Don Bosco želal vo svojich domoch.

Mimoriadne dôležitou osobou je **priamy zodpovedný**, salezián alebo laik, ktorý v mene komunity zabezpečuje smerovanie a vedenie kolégia alebo internátu a rozvoj výchovného projektu. Táto osoba je vymenovaná provinciálom.

Pri hovorení o výchovnej a evanjelizačnej ponuke nemožno zanedbať primeranosť a kvalitu **mentorov alebo vychovávateľov**, ktorí sú rôznymi spôsobmi zapojení do VPK a sprevádzajú túto skúsenosť (poradcovia, psychológovia, administratívny personál, kapláni atď.).

Nakoniec zapojenie **rodín** do výchovnej zodpovednosti je nepochybne kľúčové pre pokojný rast mladých študentov. Pokiaľ je to možné, je dôležité organizovať stretnutia s nimi, udržiavať osobné kontakty počas ich návštev detí, alebo podporiť nejakú formačnú iniciatívu. Výchovný dopad, ktorý môže mať prítomnosť syna, alebo dcéry v takejto inštitúcii na rodinu, je veľmi cenený: v mnohých prípadoch je to pre nich príležitosť lepšie spoznať saleziánsku charizmu.

VÝCHOVNO-PASTORAČNÁ PONUKA V KOLÉGIÁCH A VYSOKOŠKOLSKÝCH INTERNÁTOCH

III. KAPITOLA

3.1. ROZHODUJÚCE OBDOBIE VO FORMOVANÍ OSOBNOSTI

- A. Začiatok vysokoškolského štúdia je míľnikom v živote každého študenta. Získanie prístupu k tomuto vzdelávaciemu systému predstavuje prechodné obdobie, ktoré si vyžaduje súbor adaptačných stratégií zo strany každého študenta, ktorý sa ocitá *pred množstvom významných zmien*, ktoré prichádzajú práve v čase, keď je mladý človek postavený pred rozhodnutia, ktoré nasmerujú jeho životnú cestu. Je povolaný dozrieť vo svojom pohľade na seba a na druhých, otvoriť sa širším obzorom vzťahov a záväzkov. To zahŕňa aj konfrontáciu s otázkou zmyslu života a náboženskej dimenzie, ktorá je jeho neoddeliteľnou súčasťou.

Ak sa má vysokoškolská skúsenosť stať miestom a príležitosťou na celkové dozrievanie osobnosti, nemožno ju zredukovať len na pragmatické a utilitaristické dôvody, ako je úspešné absolvovanie skúšok a získanie titulu požadovaného spoločnosťou.

Z tohto dôvodu ponúkajú kolégiá a internáty univerzitným študentom nielen miesto na bývanie a štúdium, ale predovšetkým **výchovnú ponuku, ktorá im umožňuje rásť ako osobnostiam, odborníkom a občanom**. Ich identita vyplýva, prirodzene, z cieľov, ktoré im toto obdobie vysokoškolského vzdelávania prináša. „*Doplňujúcim*“ spôsobom k univerzitnému štúdiu tak poskytujú študentom špecifický príspevok k ich formácii a výchove. Nejde teda len o to poskytnúť ubytovanie a prostredie vhodné na nadobúdanie technických a akademických poznatkov.

- B. Cesta dozrievania osobnej identity spočíva v budovaní „vnútorného streda“, okolo ktorého sa formuje vlastná existencia. Tento proces je však často sťažený *nestálosťou, ktorá je typická tak pre osobnú skúsenosť mladého človeka*, ako aj pre samotné univerzitné prostredie, s výraznou fragmentáciou vedomostí, neosobným prístupom k učeniu, prílišným dôrazom na akademický úspech a nízkou pozornosťou k integrálnemu rozvoju študenta.

Na to, aby sa našla správna rovnováha medzi výchovno-pastoračnou ponukou, ktorú saleziánske prostredie poskytuje, a rešpektovaním slobody osoby a jej tempa dozrievania, je potrebné určiť *pedagogiku, ktorá je citlivá na postupný proces*, teda na rozdielne individuálne očakávania, na už dosiahnuté poznatky i na tie, ktoré ešte len čakajú na zvládnutie, ako aj na vlastnú osobitnú duchovnú cestu. S tým súvisí skutočnosť, že u mladých často prevažuje cit nad rozumom, vzťahy nad pojmi, konkrétne a zmyslami vnímateľné, späté so živou a osobnou skúsenosťou, nad abstraktným myslením viazaným na písané slovo. Ich vnímanie sveta je skôr príbehové a cyklické než logické a lineárne. Stručne povedané, svet študentov vysokých škôl je rôznorodý a mnohotvárný – tak ako aj samotná dnešná mládež.

V tomto zmysle výchovno-pastoračná ponuka obsiahnutá vo formačnom projekte odpovedá na túto realitu a ponúka cestu rastu zameranú na ľudskú, vzťahovú,

sociálnu, duchovnú a etickú formáciu. Hlavným poslaním tohto prostredia *nie je len vzdelanie a odborná príprava, ale hlavne formácia.*

3.2. ROZMERY SVPP: ŽIVÝ A DYNAMICKÝ OBSAH SALEZIÁNSKEJ PASTORÁCIE MLÁDEŽE

Výchovno-pastoračné pôsobenie vo vysokoškolskom prostredí je dynamickým procesom, ktorý sa rozvíja v sérii rôznych, no navzájom prepojených a dopĺňajúcich sa dimenziách. Tieto dimenzie pre mladých vysokoškolákov zodpovedajú jednak povahe a dynamike osobnostného rastu osoby, a zároveň záväzku k dialógu medzi vierou a kultúrou, ako aj k premene spoločnosti (porov. *Smernice pre pastoráciu v Saleziánskych inštitúciách vysokoškolského vzdelávania (IUS)*, č. 20 a 21).

Saleziánsky výchovno-pastoračný prístup sa nezameriava iba na intelektuálnu rovinu a rozvoj myslenia, ale zahŕňa celú osobnosť mladého človeka. Z tohto dôvodu formácia v rámci projektu SVPP spája viacero dimenzií, ktoré sú nevyhnutné na zabezpečenie integrálnej formácie mladých. Medzi ne patria:

- A. Výchovno-kultúrna dimenzia**, ktorá posilňuje v členoch kolégia a internátu záujem o pestovanie kultúry inšpirovanej kresťanským humanizmom, založenú na ľudskej a odbornej kompetencii, s cieľom formovať čestných občanov. Zložitost' súčasného sociálno-kultúrneho prostredia si vyžaduje inteligentný rozvoj intelektuálnych kategórií, ktoré umožnia interpretovať a dávať zmysel realite. Dôraz sa kladie na nasledujúce aspekty:
- osobnostný rast smerom k plnej zrelosti, ktorý zahŕňa schopnosť viesť svoj život slobodne a zodpovedne,
 - rozvoj zodpovednosti za neustále štúdium, disciplínu a vlastnú formáciu,
 - prehlbovanie schopnosti reflektovať, diskutovať, kriticky čítať realitu so všetkými jej hodnotami i nejednoznačnosťami, spolu so záväzkom hľadať pravdu,
 - schopnosť rozvíjať a uplatňovať nové zručnosti a osobné schopnosti v živote kolégia, prijímaním zodpovednosti.
- B. Dimenzia výchovy k viere**, ktorá posilňuje evanjelizačné prostredie domu, kde sa mladí vysokoškoláci formujú v dialógu medzi evanjeliom a kultúrou (porov. *Ex Corde Ecclesiae*, č. 43). Podporuje rozvoj náboženského rozmeru študenta a napomáha budovaniu solidarity, čím formuje dobrých kresťanov. Zameriava sa na:
- duchovný rast prostredníctvom postupného spoznávania a prežívania viery, osobne i v komunite,
 - slobodnú a citlivú ponuku sviatostného života ako základného prvku kresťanskej skúsenosti.
- C. Vzťahová a asociatívna dimenzia**, ktorá udržiava rodinnú atmosféru podporovaním medziľudských vzťahov prostredníctvom účasti na aktivitách a integrácie do života školy a internátu. Podporuje:

- rozvoj medziľudských vzťahov, spolunažívania a služby druhým,
- vytváranie zmyslu pre komunitné spolunažívanie ako základ úspešnej výchovy v ľudskej, občianskej, spoločenskej, kultúrnej, náboženskej a etickej oblasti.

D. Dimenzia povolania, ktorá umožňuje študentom objaviť svoje miesto a povolanie v spoločnosti a v Cirkvi a zaviazat' sa k jeho budovaniu. Pochopenie vlastného života ako odpovede je kľúčom k zrelosti. Táto dimenzia podporuje:

- rozvíjanie chápania profesie ako služby a solidarity, osobitne voči tým, ktorí sú v najväčšej núdzi,
- objavenie vlastného povolania a vybudovanie životného projektu počas týchto rokov hľadania a v procesoch osobného dozrievania.

ORGANICKÁ PASTORAČNÁ ANIMÁCIA V KOLÉGIÁCH A NA VYSOKOŠKOLSKÝCH INTERNÁTOCH

IV. KAPITOLA

Saleziánske kolégiá alebo internáty sa vyznačujú tým, že sú *mládežníckym prostredím bohatým na formujúce podnety*. Zároveň pomáhajú zabezpečiť základné životné potreby, (mať ubytovanie a stravu, mať referenčný bod, cítiť sa v bezpečí a mať podporné vzťahy). Každý človek vo svojom každodennom úsilí – vrátane štúdia – potrebuje podporu pre kvalitný každodenný život s jeho činnosťami, ktoré sú síce rutinné, no zároveň sú hlboko zmysluplné: bývanie, spánok, stravovanie, oddych a starostlivosť o seba.

Prostredie je však skutočne humanizujúce iba vtedy, keď sa neobmedzuje len na uspokojovanie určitých potrieb, ale ide ďalej a umožňuje ľuďom otvárať sa a rozširovať vlastné obzory. Pre kolégiá a internáty preto zabezpečenie dobrej kvality základných aspektov každodenného života predstavuje iba východisko na ponúknutie a budovanie, spolu so študentmi, *oveľa bohatšej a pútavejšej skúsenosti, zameranej na napĺňanie túžob a najhlbších rozmerov ľudskej osoby*.

Model ubytovania založený na oddelených a samostatných apartmánach, aký sa nachádza v niektorých kolégiách a internátoch, kde mladí zdieľajú len niektoré spoločné priestory, neprispieva, ale dokonca znemožňuje vytvorenie opravdivého komunitného života. Týmto dochádza k ochudobneniu o výchovne a formačné prínosy, ktoré vyplývajú zo spoločného života v komunite. Tento model „internátu, ktorý garantuje istotu“ alebo jednoduchšie „hotelové ubytovanie“ je v protiklade so saleziánskou ponukou „formačného internátu“.

Z tejto perspektívy sa javí ako rozumné chápať, že všetky formy a úrovne aktivít musia byť nasmerované k plnohodnotnému uskutočneniu výchovno-pastoračnej ponuky.

4.1. HLAVNÉ ZÁMERY PONUKY

4.1.1. *Výchovná ponuka s cieľom formovať „dobrých kresťanov a čestných občanov“.*

- A. Kolégiá a saleziánske vysokoškolské internáty sú autentickým a účinným sprostredkovaním skúsenosti oratória na Valdoccu pre dnešných vysokoškolákov. Oratoriánske kritérium je tým, čo vedie a formuje tieto štruktúry ako „dom, ktorý prijíma, farnosť, ktorá evanjelizuje, škola, ktorá pripravuje do života, a dvor, kde sa priatelia stretávajú a žijú vo veselosti“ (S 40).

Z tohto dôvodu sú tieto univerzitné štruktúry prijatia špeciálne vybavené nielen na to, aby podporovali seriózne nasadenie pri štúdiu, ale aj na podporu a napĺňanie cieľov saleziánskeho výchovného prostredia, ktoré smeruje *k integrálnnej formácii študenta, ktorý tam žije*.

Pastorácia v kolégiách a na internátoch vychádza z toho, čo študent sám prežíva a dokáže si usporiadať. Z tohto pohľadu je dôležité, aby išlo o pastoráciu študentov a zároveň pastoráciu uskutočňovanú so študentmi a prostredníctvom nich.

- B.** Z tohto dôvodu má táto pastorácia svoj pevný smer a rámec vo *formačnom projekte SVPP*, ktorý definuje jej ciele, kľúčové osoby, obsah, metódu a časový harmonogram. Výchova si vždy a za každých okolností vyžaduje cieľavedomé a premyslené plánovanie, ktoré musí byť sprevádzané rovnako intenzívnym úsilím zo strany vychovávateľov. **SVPP je vo svojej logike postavený ako orientačná mapa**, ktorá pomáha vyhnúť sa dvom nebezpečným tendenciám: prvou býva improvizácia, teda vytváranie aktivít bez prepojenia, bez koncepcie a náhodne; druhou býva mechanické opakovanie, teda neustále opakovanie tých istých ponúk bez toho, aby sa bralo do úvahy, že mladí ľudia sa menia.

SVPP, ktorý je vždy otvorený revízii a aktualizácii, spája rôzne prvky skúsenosti života, spolunažívania a formácie, ktoré kolégiá a saleziánske vysokoškolské internáty ponúkajú vysokoškolákovi. Ako taký vytvára jednotnú a integrovanú ponuku, ktorá odpovedá na potreby mladých, na výzvy spojené so štúdiom na univerzite a zároveň ponúka hodnoty vychádzajúce zo saleziánskej spirituality a pedagogiky.

Vypracovanie SVPP si vyžaduje predovšetkým hlbokú znalosť reality mladých a špecifických dynamík, ktoré charakterizujú skúsenosť vysokoškolského štúdia a vstup do pracovného a profesionálneho života. Spomedzi nich si niektoré vyžadujú osobitnú pozornosť:

- prechod zo života v rodine a na strednej škole do vysokoškolského prostredia (s odlišným inštitucionálnym priestorom a novými akademickými úlohami);
 - prerušenie väzieb s doterajšou skupinou priateľov;
 - potreba vytvárať nové medziľudské vzťahy a naučiť sa žiť s inými ľuďmi;
 - prispôsobenie sa požiadavkám vysokej školy a metódam štúdia;
 - potreba prepájať odbornú a vedeckú prípravu so životnými presvedčeniami a vierovyznaním;
 - špecifické narábanie s voľným časom v tomto štádiu vysokoškolského života;
 - postupné nadobúdanie vyššej miery zodpovednosti a autonómie, spojené so snahou integrovať ideály s realitou;
 - rastúca mobilita vysokoškolských študentov – oblasť, v ktorej pocítujeme naliehavú potrebu ďalšieho výskumu.
- C.** Je zrejmé, že otázka vzdelávania je úzko prepojená s otázkou zapojenia študentov do vzdelávacieho procesu. Inými slovami, je potrebné prejsť od „kolégiá postaveného na pravidlách“ k výchovnému prostrediu spoločnej zodpovednosti. Okrem organizačných a disciplinárnych kritérií, ktoré uľahčujú komunitné skúsenosti, je v tomto prostredí kľúčový zmysel pre spoluúčasť a spoluzodpovednosť. Vysokoškolskí by mali byť hlavnými protagonistami života kolégiá a jeho dynamiky. Oceňovanie a podpora ich iniciatív posilňuje pocit spolupatričnosti ku kolégiu a internátu.

4.1.2. Spoločný život ako formačný prvok

- A. V každom veku a životnej situácii **žiť znamená stretnúť sa** s inými. Rovnako aj vysokoškolská skúsenosť, pokiaľ sa mladý človek rozhodne neizolovať sa alebo nestratiť sa vo vlastnom svete, ponúka množstvo príležitostí na stretnutie, dialóg a konfrontáciu. Uzavrieť svoju formáciu do čisto individuálneho priestoru nesie riziko, že človek ostane uväznený vo vlastných myšlienkach a predsudkoch. Naopak, rozvíjanie rozmanitých osobných väzieb, bez toho, aby človek upadol do rozptýlenia, prináša nevyhnutné skúsenostné obohatenie.

Z tohto pohľadu je **spoločný život základným prostredím pre výchovu v kolégiu a na internáte**. Okrem formácie, ktorú poskytuje štúdium a kultúrne, umelecké či športové aktivity, má nesmiernu výchovnú silu aj *samotný život v komunite*, čo znamená žiť spoločne. Ide o komunitu, ktorá sa snaží rozšíriť alebo znovu vytvoriť domáce prostredie, aby sa človek „nestratil v anonymite“ bežného života.

Je to domov charakterizovaná *atmosférou rodinnosti a dôvery*, ovzduším optimizmu a porozumenia, kde sa zdieľajú úspechy a výhry, ale rovnako sa poskytuje opora v čase zlyhaní a prehier. V duchu oratoriánskeho princípu „domov, ktorý prijíma“, je cieľom vytvoriť prostredie, ktoré podporuje študentov emocionálne aj sociálne, uznávajúc význam komunitnej aj individuálnej pohody vo výchovnom procese.

Preto sú nevyhnutné *miesta a časy stretnutí a spoločného života*, kde sa mladí učia žiť spolu a zdieľať komunitnú skúsenosť – priestor na bývanie, vytvorený tak, aby mal zmysel a teplo domova, kde je človek prijatý, vypočutý, začlenený, cíti, že je o neho záujem, že sa s ním počíta a je akceptovaný.

Spoločný život teda predpokladá hodnoty a postoje, ktoré umožnia, aby kolégiá a internáty boli miestami inkulturácie viery a evanjelizácie. Otvorenosť, spolu s úctou a ocenením viery, životných realít a hodnôt druhých, napomáha rozšíreniu a prehodnoteniu individuálnych postojov a kritérií.

- B. V prostredí vysokej školy, ktorá často podporuje individualistickú súťaživosť a komplexnosť, spočíva výzva v „úplnom ponorení sa“ do každodenného priestoru, kde možno budovať pevné priateľstvá a spoluprácu. Život v komunite znamená „úplné ponorenie sa“ do spoločného života a stretávanie študentov z rôznych odborov, miest a krajín – myslieť spolu, všímať si jeden druhého, venovať si čas, načúvať, stíšiť vlastné vnútro, aby sme mohli prijímať a oceniť druhých. To všetko sú skúsenosti, ktoré majú obrovský vplyv na osobný rast i na rast komunity, v ktorej žije.

Z tohto dôvodu zdôrazňujeme v kontexte spoločného života najmä **hodnotu priateľstva**. Žiť spoločne v malej komunite, ako je kolégium či internát, kde sú mladí spojení spoločnými projektmi a aktivitami, podporuje nádej, že s rastom kvality a intenzity ľudských vzťahov porastie nielen spolupatričnosť, ale aj skutočné priateľstvo.

Vytváranie skutočných, hlboko osobných vzťahov je *najsilnejším dôkazom kvality výchovnej ponuky*. Inými slovami, žiť a pestovať priateľstvo v komunitnom prostredí pomáha mladému človeku viac sa humanizovať a obohacuje jeho ľudské aj občianske vzťahy.

- C. Napokon chceme zdôrazniť vzrastajúcu tendenciu dnešných mladých prikladať veľký význam **malým skupinám** alebo „**skupinám vzájomnej blízkosti**“. Aj v tomto prostredí sú to práve voľne a spontánne vytvorené skupiny, ktoré najlepšie vyhovujú ich potrebám a záujmom. V rámci takýchto skupín sa mladí učia prekonávať konflikty, spolupracovať s odlišnými osobami, konať organizovane, rešpektovať komunitný poriadok, byť verní danému slovu a prevzatým záväzkom. Mnohí študenti sa pritom aktívne zapájajú do Saleziánskeho mládežníckeho hnutia provincie, čo predstavuje prirodzené pokračovanie tejto dynamiky.

4.1.3. *Pastorácia zameraná na osobný prístup: flexibilita v ponukách aj v sprevádzaní.*

- A. „Môžeme hovoriť o originálnom saleziánskom pastoračnom sprevádzaní. Sprevádzame osoby na rozličných úrovniach cez prirodzené prostredie VPK, skupiny a osobný vzťah – osobné sprevádzanie. (*Saleziánska pastorácia mládeže – základná koncepcia*, s. 121)

V rámci tohto trojitého sprevádzania sa chceme sústrediť na osobnú pozornosť voči študentom, ktorá sa uskutočňuje rôznymi spôsobmi; všetky však *vychádzajú z výchovného postoja sprevádzania a pomoci*. Ďalším výsostne saleziánskym formujúcim prvkom je život v spoločnom prostredí.

Pozornosť sa sústreďuje na **dialóg alebo osobné stretnutie** vychovávateľa/direktora s mladým človekom. V niektorých prípadoch sa kladie dôraz na rolu rovesníkov, ktorú zohrávajú starší študenti. Existujú konzultačné služby, podpora pri rozhodovaní v kariére, alebo aj pri zostavení životopisu. Existujú aj iniciatívy na podporu štúdia a monitorovanie kariéry. Nechýbajú ani projekty a nástroje zamerané na spoluprácu s rodinami, napríklad prostredníctvom každoročného stretnutia.

Dôležité je aj neformálne, každodenné sprevádzanie, ktoré vyplýva zo spoločného života saleziánov a vychovávateľov so študentami. Toto je *saleziánska asistencia* ako empatická prítomnosť a výchovné sprevádzanie mladých.

Ako možno vidieť, skúsenosť so sprevádzaním ide ruka v ruku s osobným smerovaním (*profesionálnym, pracovným*), ktoré mladému človeku počas rokov štúdia pomáha prežívať a prepájať rôzne výchovné skúsenosti. Niektoré kolégiá a internáty ponúkajú programy prípravy na zamestnanie (napríklad jazykové kurzy) alebo dokonca podporu pri vysokoškolskom štúdiu (na propedeutickej úrovni).

- B. Roky vysokoškolského štúdia predstavujú obdobie bohaté na formujúce príležitosti, vďaka ktorým si študenti nielen rozširujú vedomosti a definujú svoje špecifické odborné kompetencie, ale **upevňujú a obohacujú aj svoje osobné presvedčenia**, nadobúdajú hlbšie hodnoty a dôvody pre život.

Otázka o zmysle vlastného života (hľadanie identity) môže, a často aj vzniká, práve v tomto období. Okrem toho si v tomto čase človek uvedomuje, že *rozhodnutia, ktoré robí, sú už transcendentálne*, môžu ovplyvniť jeho budúcnosť, a preto je potrebné ich dôkladne zvážiť.

Osoba rastie v autenticite v takej miere, v akej má priestor *rozhodovať sa, so všetkým, čo to zahŕňa*: vedieť si nájsť čas, robiť uvedomelé rozhodnutia, prijať obmedzenia a neúspechy, únavu a neraz aj osamelosť. V tomto dynamizme, preniknutom pokorou

a trpezlivosťou, je mladý človek vedený k objaveniu vlastných talentov, k ich rozvíjaniu a zdokonaľovaniu prostredníctvom rozhodnutí, ktoré robí, a k tomu, aby sa chápal ako súčasť širšej reality, ktorej sa má otvoriť s túžbou a zodpovednosťou.

Je cennejšie ako kedykoľvek predtým môcť sa konfrontovať s rovesníkmi a dospelými, vrátane tých, ktorí majú vo vysokoškolskom prostredí úlohu hodnotiť a sprevádzať. Preto je *osobné sprevádzanie kľúčovým prvkom, ktorý definuje a odlišuje toto saleziánske prostredie*, ktoré vytvára identitu a odlišuje ho od iných ubytovacích štruktúr pre vysokoškolských študentov.

4.1.4. Individuálny proces integrácie medzi vierou a životom

- A. Roky vysokoškolského štúdia sú priaznivým časom na preverenie a prehĺbenie vlastnej cesty viery alebo na jej obnovené prežívanie. To určite nie je na úkor štúdia, ani nie je v protiklade s ním: viera nie je alternatívou k rozumu a ľudskému hľadaniu, ale ich predpokladá a obohacuje. *Autentická náboženská skúsenosť prispieva k integrácii poznania a života*. Samotná ľudská kultúra, ktorej súčasťou sú aj vedecké objavy, nie je vôbec uzavretá voči horizontu transcendentna.

Týmto spôsobom chcú kolégiá a internáty byť významnými prostrediami a umožňovať študentom zakúsiť hodnoty kresťanského humanizmu; personalizujúcimi prostrediami, teda takými, ktoré podporujú každého študenta v jeho rozvoji „byť osobou“. Z tohto dôvodu saleziáni v tomto prostredí ponúkajú cestu formácie vo viere podľa hodnôt saleziánskej spirituality mládeže, prostredníctvom **duchovného sprevádzania a chvíľ modlitby**, rozjímania nad Božím slovom a slávenia liturgie (starostlivo slávená Eucharistia, vigílie, silné liturgické obdobia).

Je vidieť, že pre mnohých mladých ich spôsob prežívania viery, hoci je neúplný a ešte málo ucelený, predstavuje maximálnu možnú úroveň súhlasu, ktorá sa nesmie prehliadať. Pastoračia s týmito mladými bude vyžadovať ľudí s veľkou schopnosťou počúvať a empatie, bez predsudkov a moralizovania, so znalosťou spôsobu vyjadrovania mládežníckej subkultúry, so schopnosťou komunikovať vlastnú životnú skúsenosť, s pozitívnym pohľadom na realitu, jemnosťou a láskavosťou.

Pri ohlasovaní evanjelia mladým nie je hlavnou výzvou predstaviť Ježiša Krista iba ako fascinujúceho a napodobniteľného človeka, ktorý zanechal veľkú stopu – hoci ho niekedy spoznávame práve skrze túto príkladnú ľudskosť. Viera aj kultúra musia byť zakúšané, musia sa žiť; rovnako ani stretnutie s Ježišom Kristom nemôže byť iba teoretické, pretože „na začiatku toho, že je niekto kresťanom, nestojí etické rozhodnutie alebo veľkolepá myšlienka, ale skôr stretnutie sa s udalosťou, s Osobou, ktorá ponúka životu celkom nový horizont a tým aj zásadné smerovanie“ (*Deus caritas est*, č. 1). **Otvorenosť pre transcendentno, pre vnútorný život a pre vnútornú premenu** (tri dopĺňajúce sa pohyby) ako priestor stretnutia s Bohom Ježiša Krista je jedným z kľúčov k tomu, ako pomôcť mladému vysokoškolskému študentovi rásť k dospelej viere.

- B. Pastoračná práca s vysokoškolskými študentami umožňuje, a často aj vyžaduje, **naučiť sa pozeráť na svet**. Otvoriť oči a vidieť tie skutočnosti, ktoré bývajú často prehliadané. Často sa stretávame s mladými, ktorí ešte nevyšli zo svojich vlastných prostredí, štýlov a dynamík. Práve preto sa vysokoškolská pastoračia v kolégiách a na internátoch musí snažiť pomáhať mladým, aby sa dokázali pozeráť na zložitý svet, a

to najmä na jeho zranené miesta. Ako sa to dá dosiahnuť? Existujú dve možnosti, ktoré sa niekedy vzájomne dopĺňajú:

- Formačná/informačná časť, ktorá môže byť ponúkaná prostredníctvom: čítania, stretnutí vo formačných skupinách, kde sa zdieľa život, hľadanie a viera, konferencií a diskusií atď.
- Druhá časť spočíva v priamom a skutočnom kontakte s ľuďmi: dobrovoľníctvo, skúsenosti začlenenia sa do rôznych prostredí, príležitostné zapojenie do kampaní, apoštolsko-misijné aktivity... ako prejav viery a nezištnej lásky. Všetko toto pomáha otvoriť oči, rozvíjať citlivosť a pozornosť voči najzraniteľnejším okrajom sveta.

Týmto spôsobom sa odpovedá aj na výzvu pápeža Františka, ktorú cituje dokument *Christus Vivit* (č. 170):

„Synoda konštatovala, že „sociálna zaangažovanosť je špecifickou črtou dnešných mladých, aj keď odlišnou formou, ako to bolo v predchádzajúcich generáciách. Povedľa niektorých lahostajných je tu mnoho iných, ktorí sú ochotní zaangažovať sa do iniciatív dobrovoľníctva, aktívneho občianstva a sociálnej solidarity, aby sprevádzali a povzbudzovali pri objavovaní talentov, schopností a tvorivosti mladých a podnecovali ich prevziať zodpovednosť. Sociálna zaangažovanosť a priamy kontakt s chudobnými zostávajú hlavnou príležitosťou na objavovanie a prehlbovanie viery a rozlišovanie povolania. [...] Sú signály aj o ochote mladých angažovať sa v politickej oblasti na budovanie spoločného dobra“.

- C. Konfesiónalna príslušnosť už nemôže byť diskriminačným kritériom pri *prijímaní do kolégia alebo internátu*, pod hrozbou vylúčenia. Naopak, kolégium sa môže stať plodnou skúsenosťou medzináboženského a multikultúrneho dialógu a spolunažívania. Nesmie sa premárniť príležitosť vytvárať a podporovať miesta stretávania. Ide o podporu otvoreného postoja, pripraveného porozumieť špecifickým kultúrnym a náboženským svetom, rozlišovať v nich vlastné hodnoty a predovšetkým duchovné aspirácie.

4.1.5. Spoločný formačný program

- A. Byť vysokoškolákom znamená oveľa viac než len chodiť na prednášky a získať titul. Znamená to zdieľať, diskutovať o myšlienkach a konať tvárou v tvár výzvam spoločnosti. Spoločná formačná cesta podporuje **skúsenosti kultúrneho prehĺbenia a kontaktu so spoločenskou realitou**, s cieľom formovať etické, zodpovedné a solidárne vedomie, najmä voči tým najnúdznejším v spoločnosti. Tieto skúsenosti vedú k dobrovoľníctvu ako životnej voľbe a ako ceste ľudského a kresťanského rastu, ako bolo uvedené vyššie.

Kolégiá a internáty môžu byť zároveň prostredím obohateným o *prepojenie s územím a jeho zdrojmi* (napr. organizovaním prednášok a diskusií s akademikmi, významnými osobnosťami z sveta kultúry, umenia a komunikácie, svedkami našej doby, študijnými cestami a exkurziami). Spolupráca s odborníkmi z profesionálneho alebo kultúrneho prostredia je príležitosťou na ľudské obohatenie, úvod do sveta

práce kritickým a reflexívnym spôsobom a v niektorých prípadoch aj podnetom na dialóg medzi rôznymi kultúrami a náboženstvami.

Evanjelizácia „kultúry a kultúr človeka“ (Evangelii Nuntiandi, č. 20) sa nerealizuje len nejakých okrasným spôsobom, ale treba evanjelizovať do hĺbky a takým spôsobom, aby evanjelizácia presiakla celý život.

Treba sa vyhnúť tomu, aby sa kolégium a internát uzavreli do akéhosi vlastného kruhu, a naopak podporovať otvorenosť voči univerzite, miestnej Cirkvi, komunitám, aktuálnemu spoločenskému daniu a svetu kultúry. Bohatý a rozčlenený kultúrny program má za cieľ integrovať a obohatiť vysokoškolskú formáciu, otvárať sa iným oblastiam poznania, nadobudnúť moderné interdisciplinárne vnímanie v národnom i medzinárodnom rozmere.

- B.** To, že tieto prostredia združujú študentov z rôznych fakúlt, znamená, že sa v nich voľne šíri množstvo rozličných názorov, čo vedie k sporom a diskusiám. Toto obohatenie predstavuje nielen výmenu názorov, ale aj **neustále prebúdzenie nových skúseností** s inými študentmi pochádzajúcimi z rôznych geografických oblastí a mentalít. Tento druh neobmedzeného a neregulovaného vzdelávania a formácie, ktorý ponúka vysokoškolský internát, otvára možnosť „vystúpiť“ zo svojej špecializácie a nadobudnúť bohatšiu mapu na interpretáciu života.

Stručne povedané, ide o to, poskytnúť mladým vysokoškolákovi príležitosť stať sa slobodnými ľuďmi, zodpovednými za svoje konanie, silného ducha, ktorí sa nenechajú odradiť ťažkosťami, a s otvoreným a širokým pohľadom na svet.

Samotné usporiadanie priestorov môže byť priaznivým alebo naopak rušivým faktorom. Tak veľkosť (počet študentov), ako aj usporiadanie priestorov ovplyvňujú komunitný život. Môžu podporovať a posilňovať individuálny/izolovaný život, na úkor spoločného života.

V mnohých kolégiách a internátoch majú mladí k dispozícii *rôzne priestory, ktoré tvoria základ spoločného života, ako aj podporu štúdia a osobnostného rastu*: spoločné priestory, spoločná pracovňa, kaplnku, spoločenská miestnosť, priestory pre divadlo a hudbu, študovne a počítačové miestnosti, televízne miestnosti, oddychové zóny, zasadačky, jedáleň, ihriská a športoviská atď.

4.2. ŠTRUKTÚRY ÚČASTI A ZODPOVEDNOSTI

4.2.1. Animácia na miestnej úrovni

- A.** Ako sme videli, popri ubytovaní a nespočetných službách, ktoré ubytovacie centrá ponúkajú mladým, je to práve výchovný zámer, ktorý charakterizuje život v kolégiu a na internáte. Ľudské a spoločenské vzťahy, ktoré sa vytvárajú, charakteristické aktivity a každodenný život celej komunity sú bez pochyb kľúčovými a rozhodujúcimi prvkami, ktoré podporujú integrálny rast osoby. Z tohto dôvodu sú potrebné **určité kritériá pre výber mladých**, ktorí žiadajú o prijatie do kolégia alebo na internát: seriózny záujem a motivácia pre vysokoškolské štúdium; ochota zapojiť sa do formačnej cesty; schopnosť pre komunitný život a otvorenosť zdieľať pravidlá spoločného bývania; ochota zúčastňovať sa na formačných aktivitách.

Niektoré výchovné priority musia mať osobitnú pozornosť zo strany zodpovedných: pozornosť voči mladým z našich prostredí; dostupnosť pre tých, ktorí prichádzajú z iného mesta alebo vidieka; pozornosť voči tým, ktorí nemajú vždy finančné možnosti, a aktivácia štipendií alebo dotácií.

Dôležité je aj *jasné predstavenie cieľa vysokoškolského internátu a kolégia*. V niektorých prípadoch sa pred prijatím vyžaduje krátka skúsenosť spoločného života. Vo všetkých prípadoch má rozhodujúci význam rozhovor zameraný na predstavenie cieľa a štýlu života v danom prostredí.

Ponuka výchovno-pastoračnej animácie kolégia alebo internátu sa má snažiť byť v súlade s iniciatívami *sektorov a orgánov univerzitetnej pastorácie Cirkvi*.

- B.** Jadro vedenia vo VPK tvoria zodpovední za štruktúru, ktorá poskytuje ubytovanie a formáciu. No angažovanosť a spoluzodpovednosť všetkých členov sú nevyhnutné pre úspech výchovnej ponuky. Od direktora a saleziánskej komunity, ktorá vedie dielo, až po študentov a zodpovedného za kolégium, alebo internát spolu s vychovávateľmi sú všetci povolaní budovať komunitu. **To si vyžaduje podnecovať zapojenie študentov do života a animácie kolégia alebo internátu.** Táto demokratická účasť študentov na správe a komunitnom živote kolégia a internátu sa organizuje prostredníctvom skupín, konzultácií alebo zhromaždení, ako aj cez orgány vytvorené kolégiom a internátom; v niektorých prípadoch existuje Rada a Zhromaždenie kolégia.
- C.** Ak je výchovno-pastoračný projekt dokumentom, ktorý formuje výchovnú ponuku ako základ života kolégií a internátov, **vnútorné predpisy** majú iný cieľ: presne stanoviť pravidlá správania pre študentov a jednotlivé zodpovedné osoby, a definovať spôsob fungovania vnútorných štruktúr participácie.
- D.** Každé kolégium a internát zanecháva v svojich študentoch ducha, ktorý ich sprevádza aj po skončení vysokoškolských rokov a ich vlastnej generácie. Časté sú stretnutia medzi **bývalými študentmi z rôznych ročníkov**, ktorí síce patrili do rôznych období, no zároveň boli súčasťou spoločnej skúsenosti kolégia.

4.2.2. *Provinciálna (národná) animácia*

- A.** Na provinciálnej alebo národnej úrovni je dôležité **zabezpečiť povahu a fungovanie kolégií a internátov prítomných na území** prostredníctvom viacerých opatrení: slúžiť ako prostriedok komunikácie, spolupráce a informovania medzi školami a saleziánskymi internátmi v krajine alebo provincii; rozvíjať iniciatívy zamerané na výmeny a mobilitu študentov; podporovať spoluprácu s ostatnými vzdelávacími inštitúciami v provincii. Z tohto dôvodu zodpovednosť delegáta pre Pastoráciu mládeže provincie nemožno delegovať na iné osoby.
- B.** Je tiež potrebné vytvárať **príležitosti na koordináciu a komunikáciu** medzi mladými a vychovávateľmi kolégií a internátov: stretnutia medzi zodpovednými za kolégiá a internáty; stretnutia medzi mladými z rôznych inštitúcií so zodpovednými; stretnutia medzi zodpovednými za kolégiá a internáty v tom istom meste, univerzitnými kaplánmi a diecéznym oddelením pre univerzitnú pastoráciu.

Predhovor	3
ORIGINALITA SALEZIÁNSKÝCH DOMOV, KTORÉ POSKYTUJÚ UBYTOVANIE VYSOKOŠKOLSKÝM ŠTUDENTOM.....	4
I. KAPITOLA.....	4
1.1. DVOJITÉ POSLANIE tejto SLUŽBY: MLADÉMU Z ORATÓRIA A SPOLOČNOSTI	4
1.2. OBNOVENÉ chápanie PASTORAČNEJ STAROSTLIVOSTI O VYSOKOŠKOLSKÝCH ŠTUDENTOV	5
VÝCHOVNO-PASTORAČNá komunita V ŠTRUKTÚRACH, KTORÉ PRIJÍMAJÚ vysokoškolákov	8
II. KAPITOLA	8
2.1. VÝZNAM VPK V dielach PRE vysokoškolákov	8
2.2. SUBJEKTY vpk PRE PRIJÍMANIE UNIVERZITNÝCH ŠTUDENTOV	8
Výchovno-pastoračná ponuka v kolégiách a vysokoškolských internátoch	10
III. KAPITOLA	10
3.1. ROZHODUJÚCE OBDOBIE VO FORMOVANÍ OSOBNOSTI	10
3.2. ROZMERY SVPP: ŽIVÝ A DYNAMICKÝ OBSAH SALEZIÁNSKEJ PASTORÁCIE MLÁDEŽE.....	11
ORGANICKÁ PASTORAČNÁ ANIMÁCIA V KOLÉGIÁCH A NA VYSOKOŠKOLSKÝCH INTERNÁTOCH.....	13
IV. KAPITOLA	13
4.1. HLAVNÉ ZÁMERY PONUKY	13
4.1.1. Výchovná ponuka s cieľom formovať „dobrych kresťanov a čestných občanov“. 13	
4.1.2. Spoločný život ako formačný prvok	14
4.1.3. Pastorácia zameraná na osobný prístup: flexibilita v ponukách aj v sprevádzaní. 16	
4.1.4. Individuálny proces integrácie medzi vierou a životom	17
4.1.5. Spoločný formačný program.....	18
4.2. Štruktúry účasti a zodpovednosti	19
4.2.1. Animácia na miestnej úrovni.....	19
4.2.2. Provinciálna (národná) animácia.....	20